

C/2024/881

6.2.2024

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k a) návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice (EU) 2009/65/ES, 2009/138/ES, 2011/61/EU, 2014/65/EU a (EU) 2016/97, pokud jde o pravidla Unie na ochranu retailových investorů

(COM(2023) 279 final – 2023/0167 (COD))

a k b) návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 1286/2014, pokud jde o modernizaci sdělení klíčových informací

(COM(2023) 278 final – 2023/0166 (COD))

(C/2024/881)

Zpravodaj: **Kęstutis KUPŠYS**

Spoluzpravodaj: **Wautier ROBYNS DE SCHNEIDAUER**

Žádost o vypracování stanoviska	a) Evropská komise, 24 . 8. 2023 b) Evropský parlament, 10. 7. 2023
Právní základ	a) čl. 53 odst. 1 a článek 62 Smlouvy o fungování Evropské unie b) článek 114 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Jednotný trh, výroba a spotřeba
Přijato v sekci	3. 10. 2023
Přijato na plenárním zasedání	25. 10. 2023
Plenární zasedání č.	582
Výsledek hlasování	
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	208/2/11

I. DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

- bere na vědomí** rozhodnutí Komise nenavrhnout úplný zákaz pobídek, vítá však výslovná prohlášení Komise, že v modelech prodeje a distribuce investičních produktů existují potenciální střety zájmů, přičemž samostatné finanční poradenství a služby finančního plánování jsou pro většinu spotřebitelů v EU z velké části nedostupné, a většina spotřebitelů má tudíž přístup pouze k poradcům, kteří poskytují poradenství ohledně produktů, které prodávají;
- konstatuje**, že již existuje mezera v nezávislém poradenství pro spotřebitele, kteří se zdráhají investovat na finančních trzích, neboť by chtěli využívat investiční produkty, které zajišťují stabilnější výnosy z investic. Avšak u mnohých produktů neexistuje ochrana před investičními ztrátami a spotřebitelé mohou být zmateni velmi rozdílnou výší poplatků a daňovým statusem svých investic. Navrhuje prodloužit lhůtu pro přezkum na tři roky účinného uplatňování těchto předpisů, aby mohly být posouzeny výsledky uplatňování na trhu;
- vyjadřuje politování** nad tím, že namísto strukturálnějších opatření týkajících se fáze návrhů se ještě zvyšuje složitost produktů, a to kvůli referenčním hodnotám a novým upozorněním na „zvláště rizikové“ investice. **Doporučuje**, aby se pojetí „základních produktů“, jako jsou např. základní bankovní účty⁽¹⁾ a povinné pojištění občanskoprávní odpovědnosti za škodu z provozu motorového vozidla⁽²⁾, vztahovalo na běžné retailové finanční (investiční) produkty a aby zároveň umožňovalo vylepšení, inovace a hospodářskou soutěž, pokud jde o vlastnosti produktů;

⁽¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/92/EU ze dne 23. července 2014 o porovnatelnosti poplatků souvisejících s platebními účty, změně platebního účtu a přístupu k platebním účtům se základními prvky (Úř. věst. L 257, 28.8.2014, s. 214).

⁽²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/103/ES ze dne 16. září 2009 o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a kontrole povinnosti uzavřít pro případ takové odpovědnosti pojištění (Úř. věst. L 263, 7.10.2009, s. 11).

4. **vítá** návrh Komise sladit požadavky na průběžné odborné vzdělávání podle směrnice o distribuci pojištění⁽³⁾ se směrnicí MiFID⁽⁴⁾ a kodifikovat související pokyny Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy (ESMA), které definují minimální požadavky na odborné vzdělávání zprostředkovatelů prodeje, včetně vzdělávání v oblasti udržitelnosti, které by mělo být co do počtu hodin dále rozšířeno;

5. **vítá** opatření s cílem zlepšit zveřejňování informací ohledně cílů v oblasti udržitelnosti. **Doporučuje**, aby byl u ukazatelů a definic týkajících se udržitelnosti zajištěn lepší soulad mezi taxonomií EU pro udržitelné činnosti (dále jen „taxonomie“), nařízením o zveřejňování informací o udržitelném financování a strukturovanými retailovými investičními produkty a pojišťnými produkty s investiční složkou. **Doporučuje**, aby tvůrcům produktů bylo poskytnuto poradenství ohledně toho, jak měřit skutečný dopad na udržitelnost a zveřejňovat informace o něm, namísto toho, aby se toto měření a zveřejňování týkalo pouze zelených kapitálových výdajů, které retailoví spotřebitelé často chápou jako udržitelnost. **Doporučuje**, aby udržitelné produkty byly standardní možností na základě postupu „opt-out“, nikoli na základě postupu „opt-in“, pokud možno aniž by byly ignorovány výsledky posouzení požadavků a potřeb a aniž by došlo k rozporu s testem vhodnosti;

6. **vítá** návrh Komise harmonizovat požadavky na zveřejňování informací, což by mělo být prvním krokem k horizontálnějšímu a na spotřebitele zaměřenému pojetí všech právních předpisů týkajících se retailových finančních služeb. Nicméně **vyjadřuje politování** nad tím, že pravidla pro zveřejňování informací o pojišťných produktech i nadále podléhají jinému režimu namísto toho, aby byla plně začleněna do rámce pro produkty s investiční složkou. **Doporučuje**, aby namísto toho, aby byl zachován izolovaný přístup k nestrukturovaným pojišťným produktům podle směrnice o distribuci pojištění, spolunormotvůrci na základě návrhu Komise během příštího legislativního cyklu sladili všechna pravidla pro zveřejňování informací o pojišťných produktech s pravidly pro produkty s investiční složkou a náležitě při tom zohlednili jejich specifické rysy, neboť by se tak spotřebitelům zjednodušilo srovnání produktů v různých kategoriích aktiv, ale také by se zajistily rovné podmínky pro hospodářské subjekty. **Doporučuje** provést komplexní „test konkurenceschopnosti“, který zohlední důsledky očekávané vyšší účasti retailových investorů na financování podniků reálné ekonomiky v EU.

II. ZDŮVODNĚNÍ / PODROBNĚJŠÍ PŘIPOMÍNKY

1. Pobídky

1.1 Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) souhlasí s hodnocením Komise, že existují nedostatky ve způsobu tvorby a distribuce produktů a že některé z těchto nedostatků jsou spojené s vyplácením pobídek. EHSV podporuje myšlenku, že nevhodnému poradenství a střetům zájmů je třeba předcházet prostřednictvím přiměřených pravidel a řádného prosazování. Zároveň si je Výbor vědom rušivého dopadu zákazů Komise na distributory, především proto, že se v mnoha případech jedná o malé a střední podniky.

1.2 EHSV konstatuje, že se v posouzení dopadů, jež provedla Komise a k němuž Výbor pro kontrolu regulace vydal kladné stanovisko s doporučeními, došlo k závěru, že dostupné podklady podporují úplný zákaz pobídek, neboť na základě analýzy Komise jde o jedinou politickou možnost zajišťující nepředpojaté poradenství. Konstatuje, že Komise se nicméně rozhodla přijmout dvoufázový přístup, aby zabránila „významným a náhlým dopadům na stávající distribuční systémy“, a sice tak, že nejprve budou zavedena další omezení pobídek a bude proveden legislativní přezkum s cílem zavést úplný zákaz, pokud se ukáže, že „újma spotřebitelům přetrvává“.

1.3 EHSV je znepokojen ochotou jedinců s omezeným disponibilním příjmem platit předem za poradenství, a to zejména z toho důvodu, že tito lidé nejvíce potřebují těžit z výhod ochrany a diverzifikace, zatímco u bohatších investorů existuje větší pravděpodobnost, že rozpoznají přidanou hodnotu poradenství. Byl by velice nerad, kdyby jakékoli nezamýšlené důsledky rozdělily trh na kvalifikované investory a velkou většinu retailových investorů, kteří by získali pouze nejzákladnější služby, jelikož by se až příliš zaměřovali na náklady, a nikoli na specifické rysy služeb, jako je ochrana kapitálu nebo životní a zdravotní krytí⁽⁵⁾ (zdravotní problémy, zdravotní postižení, úmrtí, střední délka života atd.).

⁽³⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97 ze dne 20. ledna 2016 o distribuci pojištění (Úř. věst. L 26, 2.2.2016, s. 19).

⁽⁴⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU ze dne 15. května 2014 o trzích finančních nástrojů a o změně směrnic 2002/92/ES a 2011/61/EU (Úř. věst. L 173, 12.6.2014, s. 349).

⁽⁵⁾ Biometrická rizika, jak je vymezuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1238 ze dne 20. června 2019 o panevropském osobním penzijním produktu (PEPP) (Úř. věst. L 198, 25.7.2019, s. 1).

1.4 EHSV je znepokojen dopadem uplatňování daně z přidané hodnoty (DPH) v některých členských státech na poplatky účtované finančními poradci, neboť pro retailové investory by plná cena poradenství i s DPH znamenala dodatečné náklady vedle případných dalších daní z finančních produktů, jako je daň z pojistného.

1.5 Vzhledem k tomu, že návrh Komise vyplácení pobídek zcela nezakazuje, by měla být přijata důrazná zmírňující opatření, kterými by se zajistilo, že nadměrné a neodůvodněné poplatky budou v nadcházejících letech výrazně sníženy. EHSV má pochybnosti o vhodnosti a účinnosti tohoto „polovičatého“ režimu zavedeného návrhem Komise, který by v některých případech pobídky i nadále umožňoval a v jiných případech je zakazoval, a sice podle povahy investice, což vyvolává otázky ohledně poměru nákladů a přínosů této reformy a ohledně rovných podmínek pro hospodářské subjekty. EHSV doporučuje lépe integrovat a zvážit dopad, který by omezení pobídek měla na konkrétní odvětví (např. pojišťovnictví).

1.6 EHSV poukazuje na to, že možným účinkem návrhů by bylo upřednostnění fondů obchodovaných v obchodním systému (ETF). To by vedlo k nerovnostem mezi společnostmi, neboť u kótovaných společností, zejména těch, které jsou zahrnuty do indexů, je větší pravděpodobnost, že budou do těchto investičních nástrojů zahrnuty, než u malých a středních podniků. Pokud jde o digitální a ekologickou transformaci, ekonomika EU si nemůže dovolit, aby investiční toky směřovaly mimo EU, což by mělo neblahé důsledky z hlediska pracovních míst a pro podniky.

2. Zhodnocení vynaložených finančních prostředků

2.1 V EHSV se různí názory na to, zda koncepce zhodnocení vynaložených finančních prostředků, a zejména celoevropské referenční hodnoty pro rozmanitost vnitrostátních trhů, v konečném důsledku sníží ceny, a na otázku důkazního břemene úplného zákazu, které i nadále nese Evropská komise. Má-li se zajistit a má-li se spotřebitelům ukázat, že jimi vynaložené finanční prostředky jsou zhodnocovány, a má-li se zákonodárcům umožnit, aby na základě důkazů posoudili ustanovení o přezkumu, kterým by případně mohl být zaveden úplný zákaz pobídek, je nezbytné, aby zprávy o nákladech a referenčních hodnotách podávané orgánům dohledu byly zároveň snadno přístupné široké veřejnosti a aby podávání zpráv orgánům dohledu začalo co nejdříve, a byl tak stanoven základní scénář ⁽⁶⁾.

2.2 Ačkoli Komise ve svém posouzení dopadů již uvedla, že k újmě pro spotřebitele přestane definitivně docházet až s úplným zákazem, EHSV navrhuje prodloužit lhůtu pro přezkum na dostatečně reprezentativní dobu tří let účinného uplatňování, po jejímž uplynutí by Komise měla přijmout konečné rozhodnutí o tom, zda v dostatečné míře přestalo docházet k újmě pro spotřebitele, či zda by v nejlepším zájmu spotřebitelů mělo být stanoveno další omezení pobídek a jiných nákladů.

2.3 EHSV v zájmu vyplnění proluky do přezkumu navrhuje, že by spotřebitelům při rozhodování o investicích mohly do určité míry napomáhat alternativní poradenské sítě, což by přispělo k rychlejšímu zhodnocení vynaložených finančních prostředků. Důležitou úlohu mohou hrát i sdružení spotřebitelů, mají-li k tomu náležité finanční a technické prostředky. Vedle poradenství by jejich činnost mohla být účinně posílena hromadnými sdělovacími prostředky a sociálními médii (např. „Deset klíčových bodů při nákupu finančních produktů“ nebo jednoduchá krátká sdělení jako „Nekupujete to, čemu nerozumíte“, „Velké sliby, vysoké riziko“, „Nesázejte vše na jednu kartu“ atd.). Silné spotřebitelské organizace mohou tvůrce a distributory finančních produktů přimět k ukázněnému přístupu. EHSV proto vyzývá Komisi, aby předložila opatření k posílení sítě těchto alternativních poradenských služeb a zohlednila přitom již existující osvědčené postupy ⁽⁷⁾ v členských státech.

⁽⁶⁾ Dle doporučení orgánu ESMA: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2023-08/ESMA22-1669215091-5358_Board_of_Supervisors_July_2023_-_Summary_of_Conclusions.pdf, s. 5, bod 9.

⁽⁷⁾ <https://www.verbraucherzentrale.de/beratung>, <https://www.verbraucherzentrale.de/ueber-uns>, Testachats invest – Votre partenaire financier indépendant.

3. Základní produkty

3.1 EHSV vítá omezené změny na podporu nákladově efektivních a jednoduchých produktů, což je v souladu s doporučením Evropského orgánu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA), aby pojistné produkty s investiční složkou byly jednodušší a nákladově efektivnější. EHSV doporučuje, aby spolunormotvůrci poskytli více pokynů, pokud jde o mandát orgánu ESMA k upřesnění „pojmu zvláště rizikových finančních produktů“, zejména s ohledem na zkušenosti s různorodými upozorněními na složitost používanými v jednotlivých státech, která byla inspirací pro jeho předchůdce – „upozornění týkající se srozumitelnosti“, které je definováno v nařízení o strukturovaných retailových investičních produktech a pojistných produktech s investiční složkou.

3.2 Základní produkty, jako jsou produkty předepsané ve směrnici o základních bankovních účtech, a koncepce povinného pojištění občanskoprávní odpovědnosti za škodu z provozu motorového vozidla poskytují přidanou hodnotu, která přesahuje zajištění spravedlivého přístupu ke srovnatelným produktům finančních služeb. Tyto produkty rovněž poskytují referenční hodnotu, co se týče zhodnocení vynaložených finančních prostředků, a přispívají k lepším výsledkům jiných produktů, neboť nutí účastníky finančního trhu, aby odůvodnili stanovení vyšších nákladů a poplatků u konkurenčních produktů. Konkrétně u pojistných produktů s investiční složkou EHSV doporučuje, aby základní produkty zohledňovaly specifické potřeby pojistníků životního pojištění, a to i pokud jde o bezpečnost investic, ochranu kapitálu nebo životní a zdravotní krytí.

3.3 EHSV souhlasí se sdruženími spotřebitelů, že „být spotřebitelem“ není zaměstnáním na plný úvazek a že spotřebitelé mají při nákupu různých služeb a produktů, které jsou dostupné na trzích, čím dál více možností výběru. Dopad přetížení informacemi a ohraničené racionality však omezuje vůli spotřebitelů měnit poskytovatele. EHSV upozorňuje, že kvůli tomu jsou pak organizátoři trhu méně nuceni k ukázněnému přístupu a nové účastníky to odrazuje od vstupu na trh.

3.4 EHSV se domnívá, že – stejně jako oznamovatelé a kontrolní organizace spotřebitelů – orgány dohledu odpovědné za finanční trhy a služby mohou a měly by podávat zprávy o nedostatcích trhu. Tyto orgány by se měly držet svého zákonného mandátu, jak je vymezen ve stávajících obezřetnostních pravidlech a pravidlech pro uvádění na trh, a neměly by tento svůj mandát pojmát až příliš široce a definovat provozní prvky, jako jsou návrhy finančních služeb a tvorba jejich cen. To by totiž znamenalo stanovování cen a zasahování do hospodářské soutěže ze strany orgánů dohledu, které mají v rámci svého mandátu primárně za úkol dbát na stabilitu finančních institucí a spravedlivé zacházení se spotřebiteli a příjemci finančních služeb.

4. Finanční vzdělávání a odborná příprava

4.1 Odborné vzdělávání prodejců a zprostředkovatelů (neboli „finančních poradců“), včetně vzdělávání v oblasti udržitelnosti, má klíčový význam. EHSV tudíž vítá návrh Komise týkající se požadavků na odborné vzdělávání a doporučuje, aby byl rozšířen minimální rozsah odborného vzdělávání na každý rok. Je ku prospěchu spotřebitelů, jsou-li finanční pracovníci řádně proškoleni a mají-li dostatek času jednak na odbornou přípravu a jednak na to, aby porozuměli investičním potřebám svých klientů, mimo jiné i pokud jde o otázky udržitelnosti, a nejsou-li vystaveni nepřiměřenému tlaku ze strany zaměstnavatele, aby splnili prodejní cíle stanovené pro finanční produkty.

4.2 EHSV by rovněž uvítal konkrétnější cíle, pokud jde o určení osvědčených postupů a stanovení úkolů příslušným vnitrostátním orgánům, jakož i podávání zpráv o opatřeních přijatých jak v rámci běžných kanálů (rodina, škola, sdělovací prostředky, partnerství s organizacemi občanské společnosti), tak cíleně, přičemž je třeba věnovat pozornost nejzranitelnějším skupinám, jako jsou osoby, které nemají stabilní nebo spolehlivý zdroj příjmů, migranti, a lidé, kteří se chystají učinit rozhodnutí, jež budou mít dopad na jejich životní úspory.

4.3 EHSV zdůrazňuje, že ani nejlepší finanční vzdělávání nemůže změnit skutečnost, že spotřebitel je s finančním poradcem ve vztahu informační asymetrie, a bylo by zapotřebí, aby mohl distributory snadno porovnat (stejně jako lze žádat druhé stanovisko, pokud jde o zdravotní záležitosti), neexistuje-li skutečně nezávislé a nestranné poradenství.

4.4 V zájmu urychlení pokroku vyzývá EHSV členské státy, aby zlepšily přístup k širěji zaměřeným službám finančního plánování poskytovaným regulovanými nezávislými finančními poradci a aby zajistily jejich intenzivnější využívání, například prostřednictvím daňových pobídek, přičemž je třeba věnovat pozornost rovným podmínkám, neboť dobré finanční plánování zvýší finanční odolnost spotřebitelů, zejména po odchodu do důchodu.

4.5 Výbor souhlasí se zahrnutím influencerů do pravidel pro propagační sdělení a vyjadřuje obavy ohledně úlohy nespolehlivých influencerů při propagaci kryptoaktiv a nepovolených produktů, zejména ze zemí mimo Evropský hospodářský prostor.

4.6 EHSV vítá, že se zkušenosti a dobře informovaní investoři mohou vzdát standardního zařazení do kategorie „retailových“ zákazníků, upozorňuje však, že by tento proces měl podléhat silným zárukám, aby se zabránilo tomu, že spotřebitelé budou nevhodně pobízeni k odmítnutí pravidel EU na ochranu spotřebitele, která jsou navržena právě proto, aby je chránila. Na spotřebitele, kteří se aktivně rozhodnou vzdát se standardního zařazení do kategorie „retailových“ zákazníků, by se i nadále měly vztahovat záruky, které by nejen kompenzovaly nedostatek znalostí nebo zkušeností, ale také by odrážely nerovnou vyjednávací pozici vůči poskytovateli investičních služeb nebo podniku nabízejícímu takové služby. Spotřebitelé by mohli přeceňovat nebo zveličovat své investiční znalosti či zkušenosti, aby získali přístup ke složitějším produktům nebo produktům s rizikovým profilem, který pro průměrné spotřebitele v podobné situaci není vhodný.

5. Udržitelnost jako standard

5.1 EHSV se domnívá, že v mnoha členských státech existují silné kulturní preference pro jednoduché produkty, což spolu se skutečností, že finanční služby jsou vnímány jako složité a že spotřebitelé hledají rovnováhu mezi bezpečností, likviditou a výkonností, vede k tomu, že velmi velké objemy úspor spotřebitelů jsou uloženy na spořicí účtech nebo běžných bankovních účtech. Tím se zase zachovává neustálá závislost malých a středních podniků na bankovním financování a dominantní úloha bank při přidělování úvěrů. Tato společenská úloha finančního odvětví je důvodem k přijetí politických opatření, kterými se slaďuje přidělování úvěrů s ostatními politikami Unie, jako je Zelená dohoda a strategie udržitelného financování. EHSV se domnívá, že malé a střední podniky by měly mít přístup k veřejné a soukromé podpoře, a to v zájmu snazší dostupnosti financování od retailových investorů s lepšími znalostmi o nástrojích, které mají k dispozici.

5.2 EHSV vítá opatření obsažená v navrhované souhrnné směrnici, jež mají zlepšit zveřejňování informací ohledně cílů v oblasti udržitelnosti, čímž by se doplnilo nařízení o zveřejňování informací o udržitelném financování, a vybízí Komisi, aby rovněž urychlila projekt ekoznačky EU pro retailové finanční produkty, který byl zahájen v roce 2018 ⁽⁸⁾. Vyjadřuje však znepokojení nad tím, že stávající opatření týkající se zveřejňování informací v nařízení o zveřejňování informací o udržitelném financování, jako je ukazatel zelených aktiv, nejsou dostatečná, má-li být poskytnut úplný a podrobný obraz o dopadu společnosti nebo fondu na externalitu, na něž se uvedené nařízení vztahuje. EHSV je přesvědčen, že by retailoví investoři měli mít přístup k relevantním a – pokud to spotřebitelé vyžadují – podrobným údajům, například v důsledku dostupných environmentálních, sociálních a správních (ESG) ratingů, aby mohli činit objektivní investiční rozhodnutí vycházející z posouzení požadavků a potřeb, mj. v oblasti udržitelnosti, a aby je neovlivňovaly informační asymetrie, které mohou vést k lakování nazeleno a újmě pro spotřebitele. EHSV si je vědom toho, že toto dodatečné zveřejňování informací by mělo podléhat pokynům pro tvůrce produktů, aby bylo u produktů uplatňováno konzistentně a bylo srovnatelné a zároveň aby bylo v souladu s požadavkem vyžádat si preference klienta v oblasti udržitelnosti podle aktů v přenesené pravomoci týkajících se směrnice MiFID a směrnice o distribuci pojištění.

5.3 EHSV doporučuje, aby se udržitelné produkty staly standardní možností, a to i v oblasti finančních technologií, pokud možno v mezích toho, co se vyžaduje v souvislosti s posouzením požadavků a potřeb, na základě posouzení dopadů a tak, aby to nebylo v rozporu se zásadou nabízet produkt, který je nejvhodnější pro potřeby zákazníka, a to na základě odpovídajícího poradenství. Vzhledem k tomu, že nedojde k úplnému zákazu pobídek, by měla být zavedena zmírňující opatření, která spotřebitelům pomohou samostatně činit lepší investiční rozhodnutí. Namísto toho, aby spotřebitelé museli o udržitelný produkt žádat, by se tyto produkty měly stát normou, a spotřebitelé by případně museli takový produkt aktivně nezvolit („opt out“), a to zejména s ohledem na to, že dvě třetiny spotřebitelů ⁽⁹⁾ si přejí, aby jejich peníze byly investovány udržitelným způsobem. Iniciativy občanské společnosti, jako jsou Fair Finance International a MeinFairMögen ⁽¹⁰⁾ ⁽¹¹⁾, mohou spotřebitelům pomoci identifikovat poskytovatele s relativně udržitelným portfoliem produktů. Finanční prostředky EU by mohly pomoci výše uvedené iniciativy občanské společnosti rozšířit (nebo vytvořit nové) nad rámec platebních účtů a bank i na pojišťovny a penzijní fondy, jak ukazuje úspěšný příklad v Nizozemsku ⁽¹²⁾.

⁽⁸⁾ <https://susproc.jrc.ec.europa.eu/product-bureau/product-groups/432/home>.

⁽⁹⁾ 2° Investing Initiative (2020), A Large Majority of Retail Clients Want to Invest Sustainably (Velká většina retailových klientů si přeje investovat udržitelně), <https://2degrees-investing.org/resource/retail-clients-sustainable-investment/>.

⁽¹⁰⁾ <https://fairfinanceguide.org/>.

⁽¹¹⁾ <https://www.meinfairmoege.de/>.

⁽¹²⁾ <https://eerlijkegeldwijzer.nl/pensioenwijzer/>.

5.4 EHSV vyzývá ke konkrétním iniciativám s cílem přejít od měření teoretické udržitelnosti finančního produktu k měření skutečného dopadu na udržitelnost. Výbor konstatuje, že pro mnoho retailových investorů je udržitelnost definována z hlediska dopadu, který je ze své podstaty omezený, neboť většina spotřebitelů je aktivní, pokud jde o nástroje sekundárního trhu, které neposkytují dodatečné investice do ekologické a digitální transformace. EHSV doporučuje, aby v zájmu lepšího sladění preferencí retailových investorů, pokud jde o dopad, byli retailoví investoři vybízeni k aktivnější účasti na primárních trzích (primární veřejné nabídky akcí), a to i lepším zveřejňováním informací o „adicionálnosti“ jejich investic.

6. Další poznámky

6.1 Horizontální retailová politika Komise, jejímž hlavním, nikoli však jediným pilířem je současná strategie, by se měla zabývat nesrovnalostmi, mezerami a překrýváním v nařízeních týkajících se financí a podávání zpráv, což se v rámci izolovaného přístupu uplatňovaného u právních předpisů EU týkajících se finančních produktů až příliš dlouho považovalo za vedlejší záležitost.

6.2 EHSV proto vítá snahu Komise o harmonizaci informací pro spotřebitele a ochrany spotřebitelů tím, že do oblasti působnosti nařízení o produktech s investiční složkou, směrnice MiFID a směrnice o distribuci pojištění zahrnuje co nejvíce retailově zaměřených investičních produktů. Preferoval by však přijetí horizontálního právního předpisu o zveřejňování informací, jemuž by dal přednost před zahrnutím dalších finančních nástrojů do pravidel pro zveřejňování informací stanovených v nařízení o produktech s investiční složkou, kterým se vytváří další nesourodost. EHSV to vidí jako potenciální řešení, které by mohlo být uplatněno v příštím legislativním cyklu. EHSV dále vítá zavedení testu „nejlepšího zájmu“ (článek 24 směrnice MiFID a článek 29 směrnice o distribuci pojištění), jakož i požadavek na předběžné informování o nákladech, což by mohlo zvýšit transparentnost procesu prodeje, nastolit důvěru a zlepšit srovnatelnost, a tudíž zvýšit hodnotu finančního poradenství bez ohledu na to, zda je poskytováno online nebo offline.

6.3 EHSV rovněž oceňuje rozhodnutí Komise konsolidovat dosavadní úsilí a harmonizovat sdělení klíčových informací napříč kategoriemi aktiv, ačkoliv vyjadřuje politování na tím, že Komise neviděla možnost začlenit produkty související s pojištěním do právních předpisů týkajících se produktů s investiční složkou s náležitým ohledem na specifika pojištých záruk, což by zlepšilo srovnatelnost v rámci rozmanité škály nabízených produktů. Pragmatickým řešením, kterým je začlenit mezi produkty s investiční složkou nové skupiny produktů a zároveň zachovat samostatná pravidla pro některé pojištné produkty namísto navržení nového horizontálního legislativního nástroje pro zveřejňování informací o retailových finančních produktech, se zachovává uplatňování odděleného přístupu, i když by mohlo mít velmi podobné výsledky. To by rovněž mohlo představovat překážku pro budoucí doplnění nebo změny rámce pro zveřejňování informací o produktech, neboť tento rámec není definován v jediném právním nástroji.

6.4 Pokud jde konkrétně o oblast digitálního zveřejňování informací, podporuje EHSV dlouho očekávaný přístup Komise upřednostňující digitální formu, avšak upozorňuje, že zveřejňování informací na „fyzickém nosiči“ je prověřené a je začleněno do právních předpisů s cílem zajistit, aby byly pro spotřebitele zveřejněny klíčové informace. EHSV upozorňuje, že je třeba testovat chování spotřebitelů, pokud jde o digitální zveřejňování informací, a to na technické úrovni, aby se zajistilo, že spotřebitelé při uzavírání smlouvy důležité informace uvidí a porozumí jim a že tyto informace nebudou skryty (hluboko) uprostřed digitálně zveřejněného dokumentu.

6.5 EHSV vyjadřuje výhrady k dopadu strategie pro retailové investice, neboť určující rysy navrhovaných opatření mají být stanoveny na nižší úrovni, která přímo nepodléhá legislativnímu procesu EU, a vzhledem k tomu, že EHSV nemá možnost na této úrovni formálně vyjádřit názory organizované občanské společnosti po prozkoumání výsledků dostatečného počtu spotřebitelských testů.

6.6 EHSV rovněž konstatuje, že posouzení dopadů neobsahuje „test konkurenceschopnosti“, který by analyzoval různé možnosti politiky, a to navzdory dřívějšímu závazku předsedkyně Komise tento test systematicky zohledňovat. U testu konkurenceschopnosti by měl být uplatňován komplexní přístup, kdy by se tento test nezabýval pouze otázkou konkurenceschopnosti účastníků finančního trhu EU, nýbrž také důsledky vyšší účasti retailových investorů na financování podniků reálné ekonomiky v EU.

III. NAVRHOVANÉ ZMĚNY SMĚRNICE – COM(2023) 279 final – 2023/0167 (COD) ⁽¹³⁾

Pozměňovací návrh 1

(souvisí s doporučením č. 2)

Čl. 1 odst. 13, kterým se do směrnice 2014/65/EU (MiFID) vkládá článek 24a

Text navržený Evropskou komisí	Pozměňovací návrh VR
[...]	[...]
8. Tři roky po vstupu směrnice (EU) v platnost [Úřad pro publikace: uveďte číslo pozměňující směrnice] a po konzultaci s orgány ESMA a EIOPA Komise posoudí dopady plateb třetích stran na retailové investory, zejména s ohledem na možný střet zájmů a dostupnost nezávislého poradenství, a vyhodnotí dopad příslušných ustanovení směrnice (EU) [Úřad pro publikace: uveďte číslo pozměňující směrnice] na tuto problematiku. Je-li to nezbytné k zabránění újmě spotřebiteli, navrhne Komise Evropskému parlamentu a Radě legislativní změny.	8. Po třech letech účinného uplatňování směrnice (EU) [Úřad pro publikace: uveďte číslo pozměňující směrnice] a po konzultaci s orgány ESMA a EIOPA Komise posoudí dopady plateb třetích stran na retailové investory, zejména s ohledem na možný střet zájmů a dostupnost nezávislého poradenství, a vyhodnotí dopad příslušných ustanovení směrnice (EU) [Úřad pro publikace: uveďte číslo pozměňující směrnice] na tuto problematiku. Je-li to nezbytné k zabránění újmě spotřebiteli, navrhne Komise Evropskému parlamentu a Radě legislativní změny.

Odůvodnění

Aby se zajistilo, že konečné posouzení Komise bude založeno na dostatečných údajích o trhu a na vývoji na trhu, navrhuje prodloužit lhůtu pro přezkum o lhůtu pro provedení ve vnitrostátním právu, a to na tři roky účinného uplatňování namísto tří let po vstupu v platnost.

Pozměňovací návrh 2

(souvisí s doporučením č. 2)

Čl. 2 odst. 45 ⁽¹⁴⁾, kterým se do směrnice (EU) 2016/97 (směrnice o distribuci pojištění) vkládá článek 29a

Text navržený Evropskou komisí	Pozměňovací návrh VR
[...]	[...]
6. Tři roky po vstupu směrnice (EU) v platnost [Úřad pro publikace: uveďte číslo pozměňující směrnice] a po konzultaci s orgány ESMA a EIOPA Komise posoudí dopady plateb třetích stran na retailové investory, zejména s ohledem na možný střet zájmů a dostupnost nezávislého poradenství, a vyhodnotí dopad příslušných ustanovení směrnice (EU) [Úřad pro publikace: uveďte číslo pozměňující směrnice] na retailové investory. Je-li to nezbytné k zabránění újmě spotřebiteli, navrhne Komise Evropskému parlamentu a Radě legislativní změny.	6. Po třech letech účinného uplatňování směrnice (EU) [Úřad pro publikace: uveďte číslo pozměňující směrnice] a po konzultaci s orgány ESMA a EIOPA Komise posoudí dopady plateb třetích stran na retailové investory, zejména s ohledem na možný střet zájmů a dostupnost nezávislého poradenství, a vyhodnotí dopad příslušných ustanovení směrnice (EU) [Úřad pro publikace: uveďte číslo pozměňující směrnice] na retailové investory. Je-li to nezbytné k zabránění újmě spotřebiteli, navrhne Komise Evropskému parlamentu a Radě legislativní změny.

⁽¹³⁾ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice (EU) 2009/65/ES, 2009/138/ES, 2011/61/EU, 2014/65/EU a (EU) 2016/97, pokud jde o pravidla Unie na ochranu retailových investorův (COM(2023) 279 final).

⁽¹⁴⁾ Návrh Komise má v článku 2 chybu číslování. Za čl. 1 odst. 25 a čl. 2 odst. 1 následuje odstavce čl. 2 odst. 26, zatímco správné označení mělo být čl. 2 odst. 2. Tento pozměňovací návrh používá v zájmu jasnosti číslování Komise.

Odůvodnění

Aby se zajistilo, že konečné posouzení Komise bude založeno na dostatečných údajích o trhu a na vývoji na trhu, navrhujeme prodloužit lhůtu pro přezkum o lhůtu pro provedení ve vnitrostátním právu, a to na tři roky účinného uplatňování namísto tří let po vstupu v platnost.

Pozměňovací návrh 3

(souvisí s doporučením č. 3)

Bod odůvodnění 36a

Text navržený Evropskou komisí	Pozměňovací návrh VR
	(36a) (nový) Při vymezování toho, jak identifikovat „obzvláště rizikové produkty“, by orgány ESMA a EIOPA měly začlenit ukazatele dříve používané k určení toho, zda by se mělo použít upozornění týkající se srozumitelnosti definované v nařízení (EU) č. 1286/2014, mj. zda: i) produkt investuje do podkladových aktiv, do kterých retailoví investoři běžně neinvestují; ii) produkt používá k výpočtu konečné návratnosti investice více různých mechanismů, což zvyšuje riziko nepochopení ze strany retailového investora; iii) jsou v konstrukci investice prvky ovlivňující postoj retailového investora k investici, například postupně rostoucí sazba nákladů nebo iterativní vzorec.

Odůvodnění

Stávající upozornění týkající se srozumitelnosti se nahrazuje upozorněním na rizika, které se bude vztahovat na „obzvláště rizikové produkty“, jejichž definice je zcela ponechána na právních předpisech v přenesené pravomoci. To znamená, že spolunormotvůrci a EHSV nemají na jeho definici žádný vliv. Vzhledem k tomu, že stávající nařízení (o produktech s investiční složkou) poskytuje v 18. bodě odůvodnění důležitá vodítka ohledně toho, kdy se má „upozornění týkající se srozumitelnosti“ použít, navrhujeme zachovat tuto formulaci i v novém nařízení.

Pozměňovací návrh 4

(souvisí s doporučením č. 4)

Čl. 1 odst. 13, kterým se do směrnice 2014/65/EU (MiFID) vkládá článek 24d

Text navržený Evropskou komisí	Pozměňovací návrh VR
2. Pro účely odstavce 1 členské státy vyžadují, aby investiční podniky zajistily a na požádání příslušným orgánům prokázaly, že fyzické osoby poskytující investiční poradenství zákazníkům jménem investičního podniku mají a udržují si alespoň znalosti a odborné schopnosti stanovené v příloze V a absolvují alespoň 15 hodin odborné přípravy a rozvoje ročně. Splnění kritérií stanovených v příloze V a každoroční úspěšné absolvování průběžné odborné přípravy a rozvoje se prokazuje osvědčením.	2. Pro účely odstavce 1 členské státy vyžadují, aby investiční podniky zajistily a na požádání příslušným orgánům prokázaly, že fyzické osoby poskytující investiční poradenství zákazníkům jménem investičního podniku mají a udržují si alespoň znalosti a odborné schopnosti stanovené v příloze V a absolvují alespoň 35 hodin odborné přípravy a rozvoje ročně. Splnění kritérií stanovených v příloze V a každoroční úspěšné absolvování průběžné odborné přípravy a rozvoje se prokazuje osvědčením.

Odůvodnění

V zájmu zhodnocení vynaložených finančních prostředků by retailoví investoři, kteří se rozhodnou využít finančního poradenství, měli profitovat z odborných znalostí řádně proškolených finančních pracovníků. Současný požadavek na odborné vzdělávání je velmi mírný ve srovnání s ostatními profesemi a typickými právy pracovníků na odbornou přípravu. Je také třeba vzít v potaz nové dovednosti, které mají pracovníci získat, jako jsou dovednosti související s udržitelným financováním, a proto navrhuje, aby byl požadavek na odborné vzdělávání navýšen.

Pozměňovací návrh 5

(souvisí s doporučením č. 4)

Čl. 2 odst. 29 písm. b) bod i), kterým se mění článek 10 směrnice (EU) 2016/97

(směrnice o distribuci pojištění)

Text navržený Evropskou komisí	Pozměňovací návrh VR
i) první, druhý a třetí pododstavec se nahrazují tímto: [...] Pro účely prvního pododstavce domovské členské státy zavedou a zveřejní mechanismy, které umožní účinně ověřovat a hodnotit znalosti a odbornou způsobilost zprostředkovatelů pojištění a zajištění, zaměstnanců pojišťoven, zajišťoven a zprostředkovatelů pojištění a zajištění, jak je stanoveno v příloze I, které budou obnášet odbornou přípravu či rozvoj v trvání alespoň 15 hodin ročně, přičemž se zohlední povaha prodávaných produktů, typ distributora, úloha, kterou tyto osoby vykonávají, a činnost prováděná v rámci distributora pojištění nebo zajištění. Domovské členské státy vyžadují, aby splnění kritérií stanovených v příloze I a každoroční úspěšné absolvování průběžné odborné přípravy a rozvoje bylo prokázáno osvědčením.“	i) první, druhý a třetí pododstavec se nahrazují tímto: [...] Pro účely prvního pododstavce domovské členské státy zavedou a zveřejní mechanismy, které umožní účinně ověřovat a hodnotit znalosti a odbornou způsobilost zprostředkovatelů pojištění a zajištění, zaměstnanců pojišťoven, zajišťoven a zprostředkovatelů pojištění a zajištění, jak je stanoveno v příloze I, které budou obnášet odbornou přípravu či rozvoj v trvání alespoň 35 hodin ročně, přičemž se zohlední povaha prodávaných produktů, typ distributora, úloha, kterou tyto osoby vykonávají, a činnost prováděná v rámci distributora pojištění nebo zajištění. Domovské členské státy vyžadují, aby splnění kritérií stanovených v příloze I a každoroční úspěšné absolvování průběžné odborné přípravy a rozvoje bylo prokázáno osvědčením.“

Odůvodnění

V zájmu zhodnocení vynaložených finančních prostředků by retailoví investoři, kteří se rozhodnou využít finančního poradenství, měli profitovat z odborných znalostí řádně proškolených finančních pracovníků. Současný požadavek na odborné vzdělávání je velmi mírný ve srovnání s ostatními profesemi a typickými právy pracovníků na odbornou přípravu. Je také třeba vzít v potaz nové dovednosti, které mají pracovníci získat, jako jsou dovednosti související s udržitelným financováním, a proto navrhuje, aby byl požadavek na odborné vzdělávání navýšen.

Pozměňovací návrh 6

(souvisí s doporučením č. 5)

Čl. 1 odst. 14, kterým mění článek 25 směrnice 2014/65/EU (MiFID)

Text navržený Evropskou komisí	Pozměňovací návrh VR
	3a. Při poskytování investičního poradenství zahrnují produkty navržené investičním podnikem alespoň jeden produkt, jenž sleduje cíl udržitelných investic ve smyslu článku 9 nařízení (EU) 2019/2088, ledaže zákazník výslovně uvedl, že nemá preference týkající se udržitelnosti ve smyslu čl. 2 odst. 7 nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/565.

Odůvodnění

Změny, které Komise provedla ve směrnici v přenesené pravomoci MiFID II a jež se týkají udržitelnosti se uplatňují od 22. listopadu 2022, ale vztahují se pouze na povinnosti při řízení produktů. Aby se zajistilo, že tyto změny budou účinné, musí být doprovázeny důslednějším začleňováním udržitelnosti do procesu prodeje, který se řídí směrnicí MiFID. Spotřebitelé si často nejsou vědomi toho, že se nabídka udržitelných produktů dostupných na trhu rozšiřuje, přičemž by jim tyto výrobky měly být nabízeny jako „standardní možnost“ namísto toho, aby o ně klienti museli aktivně žádat.

Pozměňovací návrh 7

(souvisí s doporučením č. 6)

Čl. 2 odst. 39 ⁽¹⁵⁾, kterým se mění článek 23 směrnice (EU) 2016/97 (směrnice o distribuci pojištění)

Text navržený Evropskou komisí	Pozměňovací návrh VR
4. [...]	4. [...] d) nezbytné záruky k zajištění toho, aby digitální zveřejňování informací nebylo zneužíváno ke skrytí informací, jež jsou pro spotřebitele nejdůležitější a měly by se objevovat v první vrstvě;

⁽¹⁵⁾ Návrh Komise má v článku 2 chybu číslování. Za čl. 1 odst. 25 a čl. 2 odst. 1 následuje odstavec čl. 2 odst. 26, zatímco správné označení mělo být čl. 2 odst. 2. Tento pozměňovací návrh používá v zájmu jasnosti číslování Komise.

Odůvodnění

Tímto se záruky, jež se týkají digitálního zveřejňování informací a vrstvení u produktů, které i nadále spadají do oblasti působnosti směrnice o distribuci pojištění, sladí s novými ustanoveními revidovaného nařízení o produktech s investiční složkou.

IV. NAVRHOVANÉ ZMĚNY NAŘÍZENÍ – COM(2023) 278 final – 2023/0166 (COD) ⁽¹⁶⁾**Pozměňovací návrh 1**

(souvisí s doporučením č. 5)

Čl. 1 odst. 5 písm. d) písm. ga), kterým se mění nařízení (EU) 1286/2014 (MiFIR)

Text navržený Evropskou komisí	Pozměňovací návrh VR
[...]	[...] iii) (nový) zdroje údajů, na kterých je posouzení udržitelnosti založeno, jakož i odkaz na internetové stránky tvůrce, na nichž lze získat přístup k podkladovým údajům;

Odůvodnění

Jak vyplývá z nedávných zpráv investigativních novinářů o „neudržitelných“ investicích do finančních produktů prodáváných jako „tmavě zelené“ produkty, na něž se vztahuje článek 9 nařízení o zveřejňování informací o udržitelném financování, existuje velká informační asymetrie mezi tvůrci a distributory finančních produktů, kteří takové produkty klasifikují a uvádějí na trh, a spotřebiteli, kteří je kupují, a sice pokud jde o prvky udržitelnosti produktu. Aby se zabránilo nevhodnému prodeji, měli by mít spotřebitelé možnost zkontrolovat, proč byl produkt klasifikován jako produkt, na nějž se vztahuje článek 8 nebo 9 nařízení o zveřejňování informací o udržitelném financování. Navrhujeme tudíž, aby požadavky na zveřejňování informací vztahující se na tyto produkty byly pozměněny.

V Bruselu dne 25. října 2023.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Oliver RÖPKE

⁽¹⁶⁾ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 1286/2014, pokud jde o modernizaci sdělení klíčových informací (COM(2023) 278 final).